

YÖRÜNGE

SOSYAL BİLGİLER

7

Kitapta testlerin ilk sayfasında yer alan **Notlarım** soruların kolay çözülebilmesini sağlayan püf noktaları içerir.

Notlarım

Testlerin hemen ardından gelen **Uygulama** bölümleri öğrencinin konuyu tam olarak kavramasını sağlar.

Uygulamalar

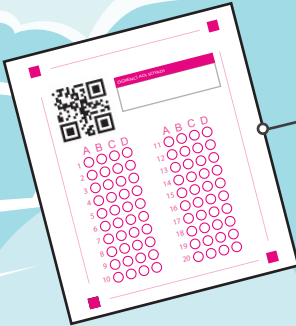
Kitabın sonunda yer alan branş denemesi görevi gören **Denemeler**, tarama niteliğinde hazırlanmış olup bir önceki denemenin konularını içerir.

Denemeler

Tam hücreleme sistemi ile hazırlanan, nitelikli ve özgün sorulardan oluşan **Testler** bilgilerin pekiştirilmesini ve kalıcı öğrenmenin artırılmasını sağlar.

Testler

Her testte yer alan **QR kod ve mobil test** ile öğrenciler çözemedikleri soruların video çözümüne ulaşır.

Ünite sonlarında yer alan **Ünite Değerlendirme Testleri** öğrenciyi, kazanımları birleştirerek yorumlamayı ve bilgiyi kullanmayı öğretir.

Ünite Değerlendirme Testleri

Yeni Müfredata Uygun

Tam Hücreleme Sistemi

Akıllı Tahtaya Uyumlu

Notlarım Sayısı

29

Soru Sayısı

465

Uygulama Sayısı

15

Deneme Sayısı

10

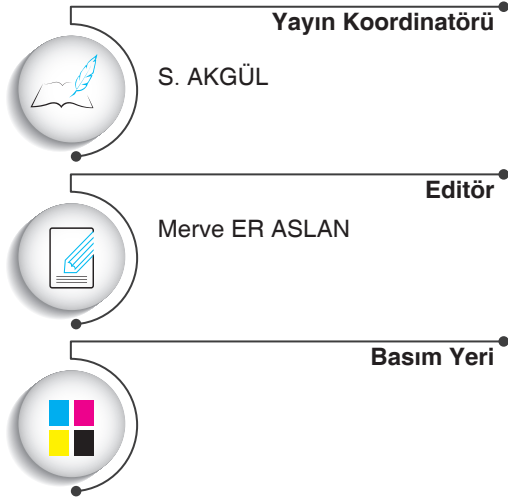
Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlaması ve depolanması yasaktır.

250720 – B1

ISBN: 978-605-250-295-2

www.dijitalim.com.tr

“Dijitalim” öğrenci veya öğretmen uygulamasını indirerek bütün soruların video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

www.dijitalim.com.tr

DİJİTAL EĞİTİM PORTALIMIZA GİRİNİZ.

ÖĞRETMEN ÜYELİĞİ SEÇİMİ İLE SİSTEME ÜYELİK FORMUNU DOLDURUNUZ. SİSTEME GİRİŞ YAPARAK DİJİTAL İÇERİKLERİMİZİ İSTEDİĞİNİZ YERE İNDİREBİLİRSİNİZ. İNTERNETE BAĞLI OLSUN VEYA OLMASIN DİLEDİĞİNİZ PLATFORMLARDA İÇERİKLERİMİZİ KULLANABİLİRSİNİZ.

Test ve deneme oluşturmak için
70.000 soruluk
“SORU HAVUZU”muzdan
yararlanabilirsiniz.

AKILLI TAHTAYA
UYUMLU

TAMAMEN ÜCRETSİZ İÇERİK

Konu Anlatımları
Benzer Sorular
Online Testler
Online Denemeler

İŞLEYEN ZEKA YAYINLARI

Ostim Mahallesi 1207. Sokak 3/ C-D Ostim / Yenimahalle / ANKARA

Tel: (0312) 395 13 96 Fax: (0312) 394 10 04

Ön Söz

Değerli Öğretmen Arkadaşlarım ve Sevgili Öğrenciler,

Eğitim öğretim sürecinde öğrencilerimiz çeşitli sınavlarla karşılaşmaktadır. Öğrencilerimizin bu süreci başarılı bir şekilde tamamlamalarında onlara destek olmak amacıyla “İşleyen Zeka Yayınları” olarak uzman bir kadroyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Yayın çalışmalarımızı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının yayımladığı öğretim programlarına göre hazırlıyoruz. İçeriklerimizi hazırlarken kazanım eksenli çalışıyor, sorularda tüm kazanımları işliyoruz. Kazanım dışında kalan içeriklere ve sorulara yayınlarımızda yer vermiyoruz. Müfredat değişikliklerini anında takip ederek ve yayınlarımızı sürekli güncelleyerek öğrencilere her zaman yeni müfredata göre sunuyoruz.

“İşleyen Zeka Yayınları” olarak yaptığımız ihtiyaç analizleriyle öğrencilerin farklı şekilde oluşan ihtiyaçlarını gidermek için ürün yelpazemizde birbirinden farklı çalışmalara yer veriyoruz. Bu kapsamda “konu testleri, yörünge soru bankaları, branş denemeleri, ritim son tur serisi ve kurumsal denemeler” gibi farklı yayınlarla karşınıza çıkıyoruz.

“İşleyen Zeka Yayınları”nın size en uygun ürününü seçerek sizler de başarıya emin adımlarla koşabilirsiniz. Başarı dileklerimizle...

S. AKGÜL
Yayın Koordinatörü

İçindekiler

1. Ünite

BİREY VE TOPLUM

İnsandan İnsana Giden Yol	9
İletişimin Gücü	11
Hızlı İletişim	13
Güçlü Toplum	13
İletişim Özgürlüğü	15
Uygulama	17
Ünite Değerlendirme Testi	19

2. Ünite

KÜLTÜR VE MİRAS

Beylikten Cihan Devletine	29
İnsanı Yaşat ki Devlet Yaşasın	31
Avrupa'da Uyanış	33
Değişen Dünyada Değişen Osmanlı	35
Osmanlıdan Kalan Mirasımız	37
Uygulama	39
Ünite Değerlendirme Testi	41

3. Ünite

İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Nereye Yerleşelim?	51
Tablo ve Grafiklerle Ülkemiz	53
Doğduğun Yer mi, Doyduğun Yer mi?	55
Yerleşme ve Seyahat Özgürlüğüm Var	57
Uygulama	59
Ünite Değerlendirme Testi	61

4. Ünite

BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Kil Tabletlerden Akıllı Tabletlere.....	71
Bilimin Öncüleri.....	73
Her Yenilik Geleceğimize Bir Katkıdır.....	75
Özgür Düşüncenin Bilime Katkısı.....	77
Uygulama.....	79
Ünite Değerlendirme Testi.....	81

5. Ünite

ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Topraktan Üretir, Toprağı Yönetiriz.....	87
Üretim Teknolojisi Hayatımızı Etkiliyor.....	89
Vakıf Demek, Medeniyet Demek.....	91
İşinin Ehli İnsan Yetiştirmek.....	93
Geleceğin Senin Ellerinde.....	95
Dijital Teknoloji Çağındayız.....	95
Uygulama.....	97
Ünite Değerlendirme Testi.....	99

6. Ünite

ETKİN VATANDAŞLIK

Demokrasi Serüveni.....	105
Atatürk'ten Milletimize Armağan.....	107
Cumhuriyetimi Seviyorum.....	109
Hâkimiyet Milletindir!.....	111
Uygulama.....	113
Ünite Değerlendirme Testi.....	115

İçindekiler

7. Ünite

KÜRESEL BAĞLANTILAR

Türkiye'de ve Dünya'da Barış.....	121
Ekonomiye Yön Veren Kuruluşlar.....	123
İnsanları Nasıl Tanıyoruz?.....	125
Küresel Sorunlara Çözüm Üretiyorum.....	125
Uygulama	127
Ünite Değerlendirme Testi.....	129
Denemeler	133
Cevap Anahtarı.....	155

YÖRÜNGE

BİREY VE TOPLUM

İnsandan İnsana Giden Yol

İletişimin Gücü

Hızlı İletişim

Güçlü Toplum

İletişim Özgürlüğü

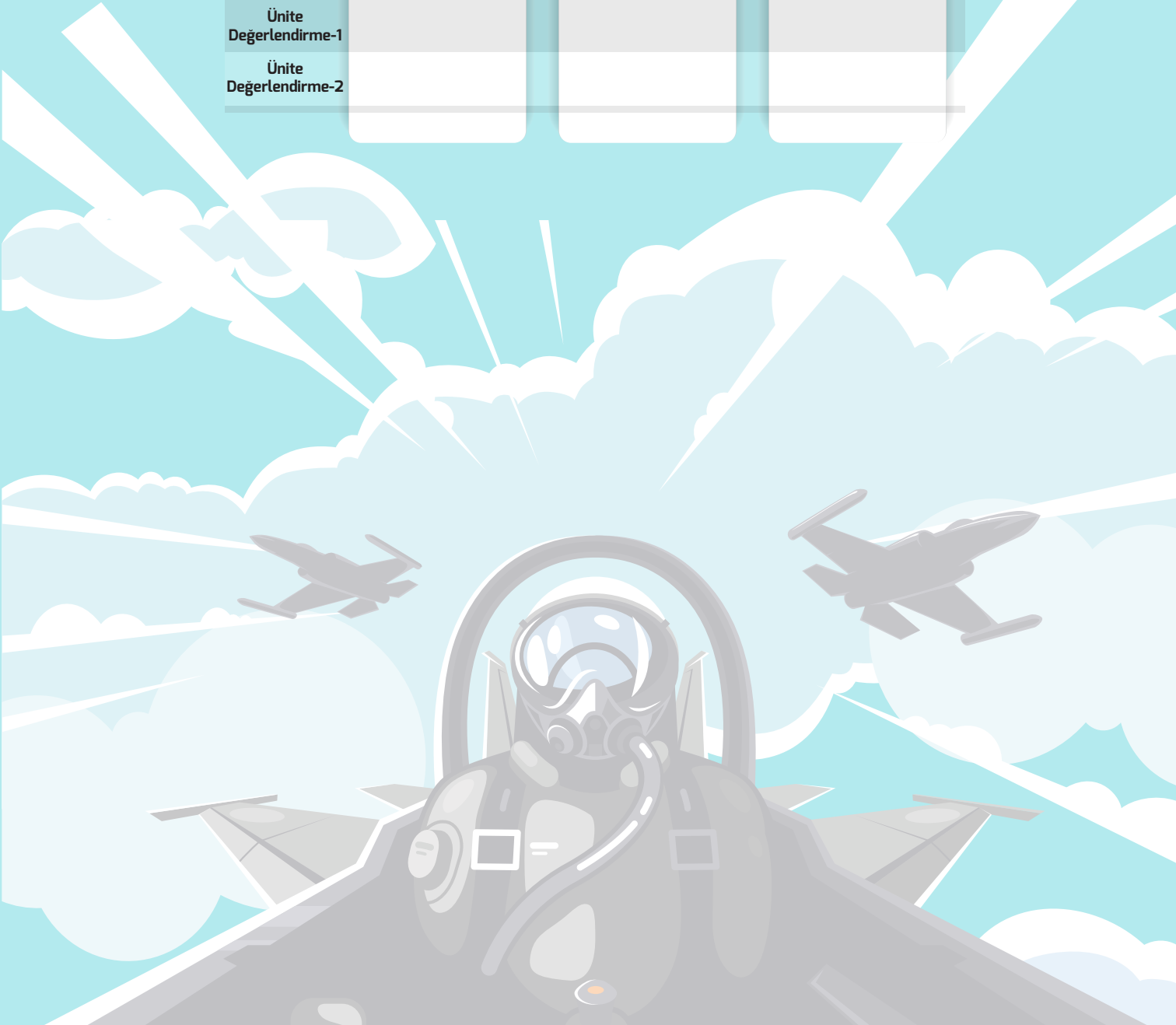
1. Ünite

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

	DOĞRU SAYISI	YANLIŞ SAYISI	NET SAYISI
1. Test			
2. Test			
3. Test			
4. Test			
Ünite Değerlendirme-1			
Ünite Değerlendirme-2			

1.

		Olumlu	Olumsuz
1.	İsa, çevresinde olup bitenlere kendi penceresinden bakar, başka insanları acımasız bir şekilde yargılar.		✓
2.	Merve, başka fikirlere açıktır ve karşısında yer alan insanların düşüncelerine önem verir.	✓	
3.	Belgin, duygularını anlatırken açık ve net bir dil kullanır.	✓	
4.	Ahmet, karşısındaki kişi konuşurken başka işlerle meşgul olur ve karşısındakini dinlemez.	✓	
5.	Mehmet, konuşurken tüm dikkatini karşısındaki kişiye yöneltir.		✓

Yukarıdaki tabloda kişilere ait davranışlar ve bunların iletişimi olumlu veya olumsuz etkileme şekli verilmiştir.

Buna göre tablodaki işaretlemelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız 3.   B) 1, 2 ve 3.   C) 2, 3 ve 4.   D) 3, 4 ve 5.

2. Perihan Hanım, evdeki oturma grubunu değiştirmeyi ister. Bu fikrini eşine açıklar. Eşi Esat Bey, bu aralar maddi durumlarının sıkışık olduğunu, ancak durumlarını toparladıktan sonra oturma grubunu değiştirebileceklerini söyler. Perihan Hanım eşinin söylediklerini dinleyince onu anlayışla karşılar ve birlikte bu işi erteleme kararı alırlar.

Buna göre Esat Bey ve eşi Perihan Hanım arasındaki iletişim için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Perihan Hanım eşinin kararlarına saygı duymuştur.
B) Esat Bey, durumu eşini kırmadan anlatmıştır.
C) Perihan Hanım ve Esat Bey birbirlerini etkin bir şekilde dinlemişlerdir.
D) Esat Bey, eşine ön yargılı davranmıştır.

3. İnsanlar arasındaki duygu ve düşünce alışverişine “iletişim” denir.

Buna göre aşağıdaki davranışlardan hangisi doğru bir iletişim şekli değildir?

- A) İlayda'nın yemek yapan annesine “Kolay gelsin.” demesi
B) Ahmet Bey'in, kızı Selen'in anlattıklarını dikkatle dinlemesi
C) Semih'in apartman görevlisine “Günaydın.” demesi
D) Hamdi'nin çevresindeki insanları görmezden gelmesi

Notların

İletişim; duygu, düşünce, bilgi ve haberlerin akla gelebilecek her türlü yolla, kişiden kişiye karşılıklı olarak aktarılmasıdır.

İletişimi etkileyen unsurlar:

- Dinleyiciye uygun olmayan anlatım tarzı
- Beden dilini kullanamama
- Bilgi eksikliği
- Empati kurabilmek
- Sen dili kullanmak
- Farklılıklara saygı duymak
- Türkçeyi iyi kullanamama
- Ses tonunu iyi ayarlayamama
- Ben dili kullanmak
- Kendini doğru ifade etmek
- Göz teması kurabilmek

gibi pek çok unsur iletişimi etkilemektedir.

Ayrıca, alay etmek, yargılamak, öğüt vermek, nasihat etmek, teselli etmek, aşağılamak, suçlamak, isim takmak, eleştirmek, çok soru sormak, teşhis koymak, (tanı koymak, tahlil etmek, çözüm getirmek gibi davranışlar iletişimi olumsuz etkilemektedir.

4.

Bundan yıllar önce Avustralya'nın güneyinde büyük bir kasırga ortaya çıkar. Kuzeye doğru ilerleyen bu kasırga, Hindistan ve Çin'e kadar ulaşıp, belki de yüzbinlerce insanın hayatını etkileyecek iken hiç beklenmeyen bir gelişme yaşanır. Bu büyük kasırga aniden yönünü okyanusa doğru çevirir. Böylece büyük bir felaketten kurtulur. Bilim insanları büyük bir yıkıma yol açmasını bekledikleri bu fırtınanın nasıl yön değiştirip okyanusa yöneldiğini incelemeye başlar. Araştırmalarıyla şu sonuca ulaşırlar: Her yıl o dönemde, Avustralya'da kelebekler bir yerden başka bir yere göç ederlermiş. Bu göç esnasında o kelebeklerin kanatlarının o hafif çırpıntıları birleşerek bu muazzam gücün yön değiştirmesinde etkili olmuştur.

Toplum içinde yaşayan bireyler birbirleri ile etkileşim içindedir. Bu nedenle her davranışımızın çevremizde bir etkisi vardır. Günlük hayatımızda çok basit görünen davranışlar büyük etkiler meydana getirebilir.

Buna göre aşağıda verilen davranışlardan hangisi toplumsal ilişkilere olumlu bir etkiye bulunmaz?

- A) Aile içinde ve çevrede iletişimi arttırmak
- B) Gün içerisinde karşılaşılan kişilere karşı tebessüm etmek
- C) Tartışılan bir konu üzerinde hep kendimizi haklı görmek
- D) Bir topluluktaki insanlara selam vermek

5. Başkalarıyla iyi iletişim kurabilmek için kişilere olumlu yaklaşmalı ve nazik davranmalıyız. Başkalarına karşı ön yargısız olmak, onları dikkatle dinlemek, onlarla empati kurmak olumlu iletişim kurmamıza yardımcı olur. Karşımızdaki kişi bizden ne kadar farklı olursa olsun iyi iletişim kurabilmek için ona saygı duymalı, söylediklerini can kulağıyla dinlemeli, mimik ve jestlerine dikkat etmeliyiz.

Buna göre aşağıdaki örneklerden hangisinin olumlu iletişim kurulmasını engelleyeceği söylenebilir?

- A) Sabah uyandıığımızda ailemize günaydın demek
- B) Sınavdan kötü not alan arkadaşımızın üzüntüsünü paylaşmak
- C) Yeni tanıştığımız bir insana karşı ön yargıyla yaklaşmak
- D) Etrafımızla güler yüzle iletişim kurmak.

1. Sabah kalktım. Ellerimi ve yüzümü yıkadım. Kahvaltı hazırdı. Anneme teşekkür ederek kahvaltımı yaptım. Okul servisim gelmişti. Servise binerken, “Günaydın” deyip yerime oturdum. Serviste sohbet ederken zaman çok çabuk geçmiş ve okula gelmiştik. Sınıfa girerken güler yüzlü olduğumu söyleyen arkadaşşıma teşekkür ettim. Okuldaki derslerimiz çok eğlenceli geçiyor, öğretmenlerimiz ne istediğimizi anlayarak dersleri daha etkili anlatıyorlar. Akşam eve dönme zamanı geldiğinde servise tekrar binerken yorulduğumu farkettim.

Lale'nin anlatımına bakarak yaşadığı iletişim durumları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İletişim kurarken zaman zaman sorun yaşamaktadır.
 B) Olumlu iletişim kurallarını uygulamaktadır.
 C) İnsanlarla kolay iletişim kuramamaktadır.
 D) Zaman zaman argo kelimeler kullanmaktadır.
2. Sözlü ve yazılı iletişimin en önemli unsuru dildir. Hangi iletişim yolunu seçersek seçelim Türkçeyi doğru kullanmalıyız. Karşımızdaki kişiye söylemek istediklerimizi sakın, açık, net ve doğru anlaşılacak şekilde ifade etmeliyiz. Etkili iletişim, hem doğru dinlemeye hem de doğru konuşmaya bağlıdır. Etkileyici konuşma ve etkin dinleme yapabilmek için kitap okuma alışkanlığı kazanmalıyız. Okuduğumuz her kitap kelime dağarcığımızı yeni kelimeler ekler. Bu da insanın daha fazla kavramla düşünebilmesini, kendisini daha iyi ifade edebilmesini ve karşısındakini daha iyi anlayabilmesini sağlar.

Parçadaki bilgilere bakılarak iletişimle ilgili,

- I. Kullandığımız dil iletişimin sağlıklı gerçekleşmesine yardımcı olur.
 II. İletişim kurulurken karşımızdaki kişiye anlatmak istediklerimizi sade bir şekilde aktarmalıyız.
 III. Kitap okuma bireylerin kendilerini ifade etmelerine yardımcı olur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.   C) II ve III.   D) I, II ve III.
3. Ben dilini kullanmak iletişimi olumlu etkiler. Kendimizi “ben dili” içeren cümleler ile ifade ettiğimizde karşımızdakini incitmemiş, mesajlarımızı doğru vermiş oluruz.

Verilenlere göre aşağıdaki kişilerden hangisi ben dili ile konuşarak kendini ifade etmiştir?

- A) Dün seni göremeyince merak ettim.
 B) Neden bir yere de zamanında gelemiyorsun?
 C) Büyüdün ama hâlâ aynı hataları yapıyorsun.
 D) Böyle gezersen derslerinde başarılı olamazsın.

Notların

İnsanlar arasında olumlu iletişim kurabilmek için bazı kurallara uymak gereklidir. Bu kurallardan bazıları şunlardır:

- Beden dilini kullanmak
- Empati kurmak
- Ben dili kullanmak
- Farklılıklara saygılı olmak
- Dikkatini karşıdaki kişiye vermek
- Dinlemek
- Ses tonunu iyi ayarlamak
- Göz teması kurmak
- Kendini doğru ifade etmek
- Söz kesmemek

4.

Bir gün öğretmen sınıfta iki öğrenciyi masasına çağırmış. Öğrencileri masada karşılıklı oturmuş, ortalarına bir nesne koymuş. Sonra öğrencilerden bu nesnenin rengini söylemelerini istemiş. Öğrencilerden biri, bu nesnenin beyaz olduğunu diğeri de bu nesnenin siyah olduğunu ısrarla söylemişler. Nesneye beyaz diyen öğrenciye göre siyah demek nasıl mantıksız ise siyah diyene göre de beyaz demek o kadar mantıksız bir durummuş. Öğretmen bu durumda her iki öğrenciden de yer değiştirip nesneye öyle bakmalarını istemiş, ancak öğrenciler “kendinizi diğerrinin yerine koyun” isteğini gereksiz görüp, söyledikleri rengin geçerli olduğunu söylemişler. Öğretmen bu etkinlikte öğrencilere bir ders verme niyetinde imiş. Derken öğretmen masanın ortasındaki nesneyi kaldırarak iki öğrenciye de göstermiş. Öğrenciler hayret etmişler. Çünkü ortadaki nesnenin bir yüzü siyah iken diğerr yüzü de beyazmış. Öğrenciler biraz da utanarak almışlar derslerini.

Öğretmen anlatılan hikâyede “kendinizi diğerrinin yerine koyun” isteğinde bulunması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Sorumluluk B) Sempati C) Kişilik D) Empati

5.

Aman Karagöz'üm,
akşam şeriflerin
hayrolsun.

Senin de sülaleni
sansarlar boğsun
(vurur).

Aman Karagöz'üm
ben sana iltifat
ediyorum sense
bana vuruyorsun.
Yazıklar olsun
sana, yazık!

Hoş geldin, kazık
oğlu kazık (vurur).

Hacivat

Karagöz

Hacivat ve Karagöz arasında geçen diyalogdaki iletişim hatası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Göz temasında bulunmamak
B) Sorguya çekmek, sınamak
C) Etkin bir şekilde dinlememek
D) Öğüt verici bir şekilde konuşmak

6.

Empati, bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun bakış açısı ile bakması, o kişinin duygu ve düşüncelerini anlaması ve hissetmesidir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi empati kurabilen insana ait bir özellik değildir?

- A) İnsanlarla iyi iletişim kurabilir.
B) Sadece kendi duygu ve düşüncelerine saygı gösterilmesini ister.
C) İnsanların duygu ve düşüncelerine saygı göstermesini ister.
D) Karşısında yer alan insanları etkin bir şekilde dinler.

Toplumun birimleri arasında ilişki kurulmasına imkân hazırlayarak millî birlik ve beraberliği sağlamak	Kamuoyu oluşturmak, siyasal sürece katılmayı ve denetlemeyi sağlamak
Mal ve hizmetlerin tanıtılmasına ve satılmasına yardım etmek	Çok farklı özelliklere sahip geniş halk kitlelerine kısa sürede ulaşmak

Bu bilgiler aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Atatürk ve İletişim
B) RTÜK'ün Görevleri
C) Kitle İletişim Araçlarının Fonksiyonları
D) Gazeteciliğin Temel Özellikleri

2. Geçmişte insanlar kitlelere ulaşmak için farklı yöntemler kullanmıştır. Roma Senatosu aldığı kararları papirüsten üretilen bir çeşit kâğıda yazdırmıştır. Papirüsleri senato duvarına astırarak alınan kararları halka duyurmuştur. Tarihteki medya örneklerinden birisi de bu papirüslerdir. Biz de ise eskiden tellallar önemli haberleri halka açık yerlerde davul eşliğinde bağıarak duyurmuştur. Camilerin minarelerinden de köy veya mahalle halkına duyurular yapılmıştır. İletişim alanındaki buluşların en önemlilerinden biri hiç kuşkusuz Gutenberg (Gutenberk)'in XV. yüzyılda icat ettiği matbaadır. İnsan yaşamına toplumsal, bilimsel, kültürel ve siyasi alanlarda en temel katkısı bu büyük buluş sağlamıştır. Matbaa toplumların değişimini, gelişimini sağlayan itici bir güç olmuştur. Matbaanın bulunuşu gazeteciliğin gelişmesini ve bir meslek olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. Böylece iletişimin en önemli araçlarından biri olan gazete insanların yaşamına girmiştir.

Paragrafa bakılarak iletişimin tarihsel gelişimi ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) İletişimin tarihi süreçteki gelişimine çeşitli örnekler verildiği
B) Geçmişte bazı toplumların iletişimi tellal ve cami minarelerinden yapılan duyurularla sağladığı
C) Matbaanın toplumların gelişimine ve değişimine engel olduğu
D) Roma döneminde alınan kararların halka papirüs denilen kâğıdın duvara asılması yolu ile duyurulduğu

3. **Aşağıdakilerden hangisi televizyonun olumsuz etkilerine örnek gösterilemez?**

- A) Televizyon tamamıyla pasif bir etkinliktir, hareket gerektirmez.
B) Televizyon programlarında izlenen şiddet içerikli yayınlar, çocukların saldırgan davranışlar göstermesine neden olur.
C) Dünyaya açılan penceredir, görmediğimiz yerleri görme imkânı sağlar.
D) Ailenin birlikte vakit geçirmesini engeller, aile içi iletişimi azaltır.

Notlarım

Kitle İletişim: Belirli bir kaynaktan hedefteki topluluğa mesajların tek yönlü olarak gönderilmesidir. Bu işlemi yapan araçlara da "kitle iletişim" araçları denir.

Televizyon, radyo, gazete, dergi, internet gibi araçlar kitle iletişim araçlarıdır.

Kitle İletişim Araçlarının Yararları

- Bilgiye erişimi kolaylaştırır.
- Eğitime katkı sağlar.
- Bilgilerin sonraki nesillere aktarılmasını sağlar.
- Kişiler arası iletişimi rahatlatır.
- Demokrasinin gelişmesine katkıda bulunur.
- Eşya ve hizmetlerin satılmasını sağlar.

4.

"Türk milletinin sağlam bir fikre sahip olması gerekir. Bütün çabaların, Türk kamuoyunun gerçeği anlamasına ve duymasına yönelik olduğu millete anlatılmalıdır. Ancak o şekilde millet günlük fikirlere, sahte ve yanıltıcı sözlere asla önem vermeyecek bir olgunluğa erişebilir."

Atatürk, bu sözleriyle basın-yayın kuruluşlarından aşağıdakilerin hangisini yapmalarını istemiştir?

- A) Doğru, tarafsız ve güvenilir haber yapmalarını
- B) Haber kaynağı belirtmeden haber yayınlamalarını
- C) Kendi görüşlerini halka zorla kabul ettirmelerini
- D) Toplum olumsuz yönde etkileyen haberler yapmalarını

5.

Basın, milletin müşterek sesidir. Bir milleti aydınlatma ve bu millete doğru yolu göstermede, muhtaç olduğu fikrî, gıdayı vermede, özetle bir milletin saadet hedefi olan ortak hedefte yürümesini sağlamada basın; başlı başına bir kuvvet, bir mektep, bir rehberdir.

Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözlerine bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Basının toplumu bilgilendirme ve eğitimde önemli bir rolünün olduğu
- B) Basın-yayın organlarının kişiler arası iletişimi azaltıcı etkisinin bulunduğu
- C) Basının halkın eğitime katkısının yetersiz olduğu
- D) Basının savaş zamanında halkı bilgilendirme özelliğini tam olarak yerine getirmedeği

6.

Bundan elli yıl önce kablolu telefonlarla iletişim kurardık. Şimdi ise çok farklı. Artık telefonlarını cebinde taşıyan, telefonlardan müzik dinleyen, görüntü izleyen, internete girip haber okuyan bir gençliğimiz var. İlerde neler olacak daha kim bilir?

Yukarıdaki anlatımda Ahmet Bey iletişim araçlarının hangi yönüne değinmiştir?

- A) Birden çok insana ulaştıklarına
- B) Hızlı bir değişim geçirdiklerine
- C) Halkın sorunlarını yansıtmadıklarına
- D) Zaman kaybı yaşattıklarına

7. İletişim araçlarını kullanırken sahip olduğumuz hak ve özgürlüklerimizin Anayasada geçen hangi madde tarafından güvence altına alındığı söylenemez?

- A) **Madde 13:** Herkesin bir devletin toprakları üzerinde serbestçe dolaşma ve oturma hakkı vardır. Herkes kendi ülkesi de dahil olmak üzere herhangi bir ülkeden ayrılmak ve ülkesine yeniden dönmek hakkına sahiptir.
- B) **Madde 20:** Herkes, özel hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir.
- C) **Madde 22:** Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.
- D) **Madde 26:** Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.

1.

A kanalı

Otoyolda meydana gelen kazada 3 vatandaşımız hayatını kaybetti. Hayatını kaybedenlerin isimleri şöyle: ....

B kanalı

Otoyolda meydana gelen kazada araçlarda büyük maddi hasar meydana gelirken, tek teselli kazada can kaybı yaşanmamasıydı.

Yukarıda aynı olayla ilgili iki haber kanalının haberi verilmiştir.

Bu haberlere bakılarak, aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) İletişim özgürlüğü kullanılmıştır.
- B) A kanalı haberi doğru sunmuştur.
- C) İnsanların doğru haber alma hakkı ihlal edilmiştir.
- D) Haberler doğru bir şekilde verilmiştir.

2.

Kitle iletişim özgürlüğü; haberlerin, olayların, düşüncelerin ve bilgilerin kitle iletişim araçları ile rahatça paylaşılmasıdır.

Kitle iletişim özgürlüğünü kullandığını ifade eden bir kişi aşağıdakilerden hangisini rahatça paylaşamaz?

- A) Günlük yaşamdan haberleri
- B) Kendisi ile ilgili bilgileri
- C) Yarışma ve kampanya duyurularını
- D) Devlete ait gizli bilgileri

3. İletişim araçlarını kullanırken;

- I. özel hayatın gizliliği,
- II. doğru bilgi alma hakkı,
- III. kitle iletişim özgürlüğü

gibi hak ve özgürlüklerden hangilerinin ihlali vatandaşların medya kurumlarına olan güvenini azaltır?

- A) Yalnız I.
- B) I ve II.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

Notların

- Doğru Bilgi Alma Hakkı: Kitle iletişim araçları bilgi verirken doğru, temiz, özgür, ilkeli, dürüst, haber ve haberleri çarpıtmadan, insanları yanıltmadan, tarafsız olarak yayınlamalıdır.
- Özel Hayatın Gizliliği: Kitle iletişim araçları, Anayasamızın 20. maddesi ile güvence altına alınan özel hayatın gizliliğine saygı duymalıdır.
- Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü: İsteyen herkes düşüncelerini serbestçe açıklayabilir.
- Kitle İletişim Özgürlüğü: Kitle iletişim araçları yayınlarında suça teşvik ya da suçlulara destek verici yayın yapmamalıdır. Ulusal çıkarlara aykırı davranışların karşısında olmalıdır.
- Tekzip ve Düzeltme Hakkı: Yazılı medyada, televizyon ile gazete ve dergilerde yayınlanmış haber, yazı veya resimlerle ilgili cevap ve düzeltme hakkıdır.

4. Kitle iletişim araçlarını kullanırken bize ait yazı, resim, bilgi ve verilerin izinsiz olarak başkalarının eline geçme tehlikesi vardır. Örneğin sosyal medyada paylaştığınız görsellerin kötü amaçlı yazılımlarla ele geçirilip sizin isteğiniz dışında kullanılması bilişim suçları kapsamına girer. Bilişim suçu, Genel Ağ ve bilgisayar teknolojileri aracılığıyla kişi haklarının ihlal edilmesidir. Bu durum aynı zamanda özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi suçu kapsamına girer. Böyle bir olayla karşılaştığınız zaman yasal haklarınızı kullanmalısınız.

Verilen bilgilere bakılarak iletişim haklarıyla ilgili,

- I. Kötü amaçlı kullanımlarla ilgili yasal haklar vardır.
- II. Teknolojik aletler kişisel hakların zarar görmesi üzerinde etkili olabilmektedir.
- III. Özel hayatın gizliliğine karşı devlet yaptırım uygulamamaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.
C) II ve III.   D) I, II ve III.

5.

Muhabir Ercan

Ünlü piyanist Hidayet Özügüzel'i evinin bahçesinde bir arkadaşı ile gizlice görüntüledik ve bu görüntüleri kanalımızda yayımladık.

Ülkemizin önemli oyuncularından Fahri Bey'i, eşi ile tatil yaparken görüntüledik ve bu haberi ertesi gün gazetemizde yayımladık.

Muhabir Leyla

Her iki muhabirin de anlattıklarına bakılarak aşağıdakilerden hangisinin ihlal edildiği söylenebilir?

- A) Yerleşme ve seyahat özgürlüğünün
B) Bilgi edinme ve dilekçe hakkının
C) Düşünceyi açıklama ve ifade etme hakkının
D) Özel hayatın gizliliğinin

6. **T.C. Anayasası:** Herkes düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahiptir.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi: Herkesin düşünce ve anlatım özgürlüğü hakkı vardır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi: Herkes görüşlerini açıklama ve anlatma özgürlüğüne sahiptir.

Yukarıda verilen farklı belgelerdeki maddelerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünce ve ifade özgürlüğü evrensel bir olgudur.
B) Düşünce özgürlüğü yalnızca gelişmiş ülkelerde hâkimdir.
C) Bazı durumlarda ifade özgürlüğü sınırlandırılabilir.
D) Dünyanın birçok ülkesinde yerleşme ve seyahat özgürlüğüne önem verilmektedir.

7.

1. Olay	Ahmet Bey'in ailesine ait bazı belgeler internete sızdırıldı.
2. Olay	Rıza Bey hakkında gazetelerde asılsız bir haber yayınlandı.
3. Olay	Figen Hanım katıldığı bir televizyon programında fikirlerini açıkça ifade etti.
4. Olay	Bir televizyon kanalının muhabiri yaşanan bir olayı görüntülerken darp edildi.

Yukarıda verilen olaylarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) 1. olayda özel hayata müdahale edilmiştir.
B) 3. olay düşünceyi ifade etme özgürlüğüdür.
C) 4. olayda gösteri ve yürüyüş yapma hakkı ihlal edilmiştir.
D) 2. olay doğru bilgi alma hakkının ihlâlidir.

A. Numaralandırılmış cümlelerde boş bırakılan yerlere, kelimelerden uygun olanları yazınız. Bulmacada yatay, dikey, tersten ve çaprazlama verilen aşağıdaki kelimeleri örnekteki gibi çizerek bulunuz.

- * ~~TELEVİZYON~~ * TEKZİP * EMPATİ * MİMİK * JEST
 * RTÜK * SANSÜR * RADYO * TRT * DİNLEMEK

- İfade özgürlüğünün çeşitli yollarla kontrol altına alınmasına ..... denir.
- Olumlu iletişim kurabilmenin önemli adımlarından biri de karşımızdaki kişiyi dikkatle ..... tir.
- İşitsel iletişim aracı ..... dur.
- Bir kişi ve kurum hakkında gerçeğe aykırı veya onur zedeleyici yayın yapıldığında, ilgili yayın kuruluşundan yayınlaması istenilen düzeltme ve cevap yazısına ..... denir.
- Devlete ait televizyon kuruluşu ..... dir.
- Yüzün genel hareketleri ve duruşuna ..... denir.
- Kişinin kendisini iletişim içinde olduğu kişinin yerine koymasına ..... denir.
- En etkili kitle iletişim aracı ..... dur.
- Vücudun genel hareketleri, duruşu, ... kavramıyla anlatılır.
- Ülkemizde televizyon ve radyo yayınlarının kanunlara, genel ahlaka, basın ve meslek ilkelerine uygunluğunu ..... denetler.

Z	Ş	Y	Ö	V	Ş	P	T	Z	Y	V	Ş	Ö	A	Ş
T	E	L	Ş	T	İ	A	Ö	M	N	T	D	İ	Z	M
R	M	Ü	K	Z	L	Z	R	A	D	Y	O	Y	T	İ
A	P	M	K	K	Ö	Ü	D	Y	K	L	B	D	V	M
V	A	E	N	L	S	Ş	Y	T	B	E	J	Ş	Ü	İ
S	T	N	U	N	Y	T	D	İ	N	L	E	M	E	K
Y	İ	Ü	A	M	U	V	K	L	E	Y	S	T	D	C
Ş	L	S	O	E	K	Ü	T	R	Z	V	T	E	A	Z
T	U	K	T	M	R	A	D	Z	A	K	L	Ü	D	Y
R	A	R	İ	K	Y	E	Ö	T	B	T	U	E	Ü	O
T	İ	L	Y	Ö	N	O	Y	Z	İ	V	E	L	E	T

B. Aşağıdaki bilgilerden doğru olanların yanına “✓” sembolü, yanlış olanların yanına “x” sembolü çiniz.

		D	Y
1.	İnsanları dinlerken onların gözlerine bakmak iletişimi olumsuz yönde etkiler.		
2.	Hem sesli hem de görüntülü yayın yapan, günümüzde en çok kullanılan kitle iletişim aracı televizyondur.		
3.	Kişilerin haklarında çıkan yalan haberlere karşı, o basın kuruluşunda yayınlamak üzere cevap ve düzeltme metni hazırlanmasına sansür denir.		
4.	İletişimin ilk kuralı karşımızdaki insanı dinlemektir.		
5.	Televizyon, bilgisayar gibi kitle iletişim araçları aile içi iletişimin zayıflamasına neden olur.		
6.	RTÜK; radyo ve televizyon yayınlarını düzenlemek ve denetlemekle sorumludur.		
7.	Karşımızdaki insanın bizim gibi düşünmesini sağlamaya çalışmak iletişimin kalitesini artırır.		
8.	Kitle iletişim özgürlüğü hiçbir zaman kısıtlanamaz.		
9.	Basın-yayın kuruluşları her türlü bilgiyi insanlarla paylaşabilme hakkına sahiptir.		
10.	Eleştirmek ve yargılamak iletişimi olumsuz yönde etkileyen durumlardır.		
11.	Bir ülkede basın yayın kuruluşlarının denetlenmesi hak ve özgürlüklere aykırıdır.		
12.	Etkili ve başarılı bir dinleme için karşımızdaki kişinin sözünü bitirmesini beklemeliyiz.		
13.	Bireyin yüz ifadesi ve mimikleri iletişimde olumlu ya da olumsuz rol oynar.		
14.	Kitle iletişim araçları yayınlarında halkın bilgi seviyesini yükseltici programlar da yapmalıdır.		
15.	Ülkemizde basın yayının özgürlüğü vardır ancak basın mensupları özel hayatın gizliliğine saygılı olmalıdırlar.		
16.	Empati, dış dünyayı karşımızdaki insanın bakış açısıyla görmeye çalışmaktır.		
17.	Kitle iletişim araçları insanlara ait özel bilgileri de yayınlabilir.		
18.	“Senin ipinle kuyuya inilmez.” diyen biri, sen dilini kullanmıştır.		
19.	Jest ve mimikler iletişimde sözlü mesajlardır.		
20.	Kişiler kendileri hakkında yapılan yalan haberleri tekzip edebilirler.		
21.	İletişimde sözsüz mesajlar, sözlü mesajlardan daha etkili olmaktadır.		
22.	İnternet, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır.		
23.	Anayasamızın 28. maddesinin 1. cümlesi, “Basın hürdür, sansür edilemez.” dir.		
24.	İnsanların başarılı bir iletişim kurabilmesi için öncelikle karşısındaki insanlara saygı duyması ve onları bir değer olarak görmesi gerekir.		
25.	Sosyal bir varlık olan insan, çevresiyle sürekli iletişim hâindedir.		

1.

“Konuşursam beni sadece İngilizce bilenler anlayacak, ama sessiz bir filmi herkes anlayabilir ve dünya Amerika’dan ibaret değildir.”

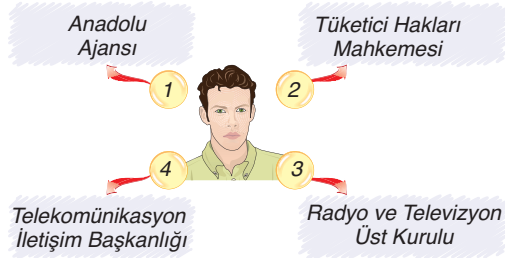
(Wikiquote, 2012)

Sinema oyuncusu Charlie Chaplin’in görseli ile verilen sözde vurgulanmaya çalışılan durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlar birbirleriyle sözsüz olarak da iletişim kurabilirler.
- B) İletişimin anahtarı konuşmaktır.
- C) Canlılar birbirleriyle her zaman ses çıkartarak iletişim kurarlar.
- D) Sözlü iletişim, sözsüz iletişime göre daha başarılıdır.

2.

Halit Bey, kızının izlediği çizgi filmdeki şiddet içeren sahneleri görmüş ve bundan rahatsız olmuştur. Bu durum karşısında sessiz kalmak istememiştir.

Halit Bey’in bu durum ile ilgili şikâyetini yukarıdaki kurum ya da kuruluşlardan hangisine yapması gerekmektedir?

- A) 1.   B) 2.   C) 3.   D) 4.

- 3. Sansür; gazete, dergi, televizyon gibi basın yayın araçlarındaki yazı, görüntü, resim gibi unsurların devlet tarafından önceden incelenerek kısmen ya da tamamen yayınlanmasının yasaklanmasıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin sansür-lenmesi hak ve özgürlüklerimize aykırıdır?

- A) Şiddet içeren videoların ve resimlerin
- B) Halkı ilgilendiren haberlerin
- C) Hakaret içeren sözlerin
- D) Ulusal güvenliği tehlikeye sokan haberlerin

4.

I.	Tehdit etmek	Odanı toplamazsan sana bugün televizyon izlemek yasak.
II.	Öğüt vermek	Zayıf aldın diye üzüleceğine otur, dersini çalış.
III.	Eleştirmek - Yargılamak	Senin başaramayacağını biliyordum zaten.
IV.	Emir vermek	Sınavdan düşük not almak seni çok üzmüş olmalı.

Yukarıda iletişimde yapılan hatalar, örnekleriyle birlikte eşleştirilmiştir.

Verilen eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.

- 5. İlknur, arkadaşı İrem’in günlük tuttuğunu görmüştür. İçinde yazanların ne olduğunu merak etmiş, te-neffüste İrem’in çantasını gizlice karıştırarak günlükü bulup okumuştur.

Buna göre İlknur’un aşağıdaki hak ve özgürlüklerden hangisini ihlal ettiği söylenebilir?

- A) Konut dokunulmazlığını
- B) Özel hayatın gizliliğini
- C) Kişi dokunulmazlığını
- D) Eğitim ve öğretim hakkını

6.

1 Beden dilimizle, karşımızdaki kişiyi dinlediğimiz mesajını vermeliyiz.

2 Konuşmacı konuşurken ona çok fazla soru yöneltilmelidir.

3 Konuşan kişiyle göz teması kurmamaya özen göstermeliyiz.

4 Zaman zaman konuşmacının sözlerini başımızla onaylamalıyız.

Dedenin, torunuyla buluşabilmesi için iyi bir dinleyicinin özelliklerinin yazılı olduğu yolları kullanması gerekmektedir.

Buna göre dedenin numaralandırılan yollardan hangilerini kullanması gerekmektedir?

- A) 1 ve 2. B) 1 ve 4.
C) 2 ve 4. D) 3 ve 4.

7.

Az söyle, çok dinle.

Söz gümüşse, sükût altındır.

İki dinle, bir söyle.

Söyleyenden, dinleyen arif gerek.

Yukarıdaki atasözlerinden yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Olumsuz iletişimin nedenlerinin neler olduğu
B) İletişimde dinlemenin önemli bir faktör olduğu
C) İletişimde kelimelerin doğru kullanılmamasının doğuracağı sonuçların neler olduğu
D) Olumlu iletişimde konuşmanın önemli bir faktör olduğu

8. Japonya'da meydana gelen deprem sonrasında televizyonlarda, gazetelerde, radyolarda ve internette yer alan haberler sonrasında tüm dünya bu ülke için yardıma koşmuştur.

Verilenlere göre kitle iletişim araçları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Uluslararası dayanışma ve iş birliğini sağlamıştır.
B) Farklı düşünce yapısına sahip insanların ayrışmasına neden olmuştur.
C) Kişiler arasında derin görüş ayrılıkları ortaya çıkarmıştır.
D) Toplumu eğitim ve sağlık alanlarında bilinçlendirmiştir.

9. Soner Bey, ailesiyle birlikte televizyon izlerken yeni başlayan bir program öncesi amblemini görür, saatinde bir hayli geç olduğunu da fark edince çocukları Tülin ve Ece'ye "Haydi çocuklar, uyku vakti geldi, doğru yatağa bakalım." der.

Yukarıda anlatılanlara bakarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Soner Bey çocukları ile empati kurmamıştır.
B) Tülin ve Ece babalarını anlayışla karşılamamıştır.
C) Soner Bey, yayınlanacak programdaki olumsuz durumlardan çocuklarını uzak tutmak istemiştir.
D) Soner Bey, Tülin ve Ece'ye düzenli uyuma alışkanlığı kazandırmak istemektedir.